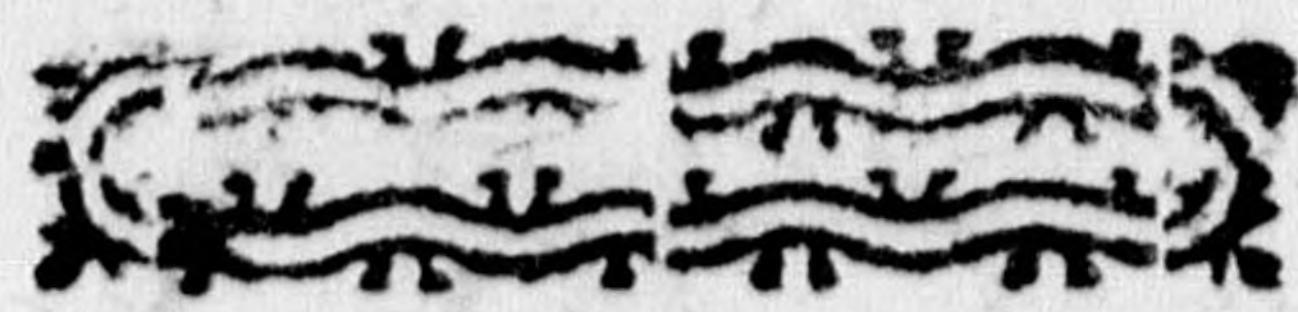

Elegyes Tudósítások.

A' Természetet hívesítő és vér-tisztító Savoval kezdettünk vala már élni Májusban; azonban a' kellemetes nap-fény után egészségtelen szélveszes hideg napok jövének reánk, szobáinkat bé-fűttettük, és Reumatizmusos tsipő tsontjainkat a' meleg ke-mentzéknek vetettük. Azonban ezen hideg ugyan az egészségre nézve ha egy kevés változást okozott is, de semmi némű termésnek nem ártott. — Itt már kaszálnak, és a' Ros mindenütt virágzik. — A' N. M. K. Teförző Serégnél tegnap hirdették ki azon F. Rendelés, mely szerint a' Magyar Gárda Urak többé Kurirok nem lesznek; és az utolsó Kurir közüllök Had. *Török* Mihály Ur, ki a' múlt héten indittaték *Pétersburgba*. — A' mi a' Háborut illeti — sem békeiség — sem háború — azonban edgyik sem lehetetlen a' kettő közzül, sőt talám közelebb vagyon a' háború; mert a' Velentzeiek is a' Porta ellen fegyvert köszörülnek, és az ellen hadat izentek; mellyet minden órán bővebben meghallunk. — Hogy az Oroszok H. *Gallitzin* Gen. Lájdinánt alatt, a' múlt hón. 12-dikén *Matsin* nevű Várat el-foglalták, hogy a' Hajós-Sereg Vezére *Ribás* már ekkor *Braila* alá érkezett vala, és hogy ezen Vezér 2 Gránátéros Batalionnak a' szározra lett ki-tételével az ágyukkal meg-rakott Sántzban lévő Törököket ugy meg rettentette vala, hogy ezek ágyuikat a' vízbe hányván és egyéb készülleteiket felégetvén el-szaladtanak, és többnyire azelőttek lévő vízbe fúlladtanak — hogy *Isatzi* Várat meg-vették, 4000 kopasz főt le-vágtak, 17 ágyut és mindent el-prédáltak — hogy a' *Szuvarov* Tábora által *Braila* Vára, melyben 12 ezer vállagatott Jantsárok dohányoznak, egészsen bé-rekelztetett, és hogy az egész *Muszka* Tábor mozgásban vagyon, ezek mind bizonyosok, a' többit pedig máskor fogja vinni a'

N n

Kucir.

Kurir. — A' Nápolyi Felségek Apr. 20-dikán érkeztenek meg Romába. Ezen Felségeknek az egész Nemesség és tsak nem egész Roma eleikbe ment vala, és mikor már a' Városhoz közelitettének volna, az *Engelszburgha* ki-szeglett ágyuk örömet menydörögnek vala. — Leg-előbb is a' Hertzegek és fobb Rendek menének köszöntésekre; ebéd után pedig a' Király és Királyné a' Pápához menvén, igen nagy tisztséggel fogadtatának, és innen a' *Szent Péter* Temploma meg-szemlélése után a' Frantzia Országból ide érkezett Hertzeg Alszyonyokat látogaták-meg, a' honnan estvére a' Pápához megint vissza térének. — A' Török Hajós-Seregnek egyik olztálya, mely 37 hajókból áll, Mártz. 17-dikén a' Fekete Tengerre svezett. — A' *Mufti*, vagy Török Pápa, ki az ujj Vezérnek leg-nagyobb ellensége, hivataljából le-vettetett. — Mielta a' Nagy Vezért ezen Hivataljába tették örökké titkos öltözetben jár, és gyakran a' szokott Sinorral álma-
dozik. — Oláh Országból 3 Députátusok érkeztenek Bétsbe panaszra, és Felséges Urunkat várják, kinek meg-érkezése még bizonytalan. — Belgiumat írják-le a' Német Irók, mint azt a' részit az Égnek, mellyen egy menydörgéssel telyes zápor eső ment keresztül, és máig-is imitt amott el széledett fellegek láttzatnak. — A' *Vandernót* fekete fellegei még egészszen el-nem olzlottanak — mely tsak abból-is ki-tetzhetik — hogy, a' mint iratik, azt kéri a' Belgák, hogy az ő Nemzeti Katonaságjok 40-ezerre póaltassék, és a' más Sergek takarodnak-ki — hogy a' *Josef* Kereszényi türedelmi Rendelése, és a' Klastromok ellen tett parantsolatja vonattassék vissza, és a' nép temetkezhelessék benn a' Városokban. Ezt az utolsót kivalt képpen nevetik az okosok, kik tudják mely nagy veszedelmére lehet a' holt testeknek a' Kriptákban való gözölgések.

Éppen mikor itt írónk a' *Kurirt*, egy Levél érkez valami Bétsi Kereskedőkhöz, melyben ezen, előttünk tsak nem hitel felett való, tudósítás vala

irva:

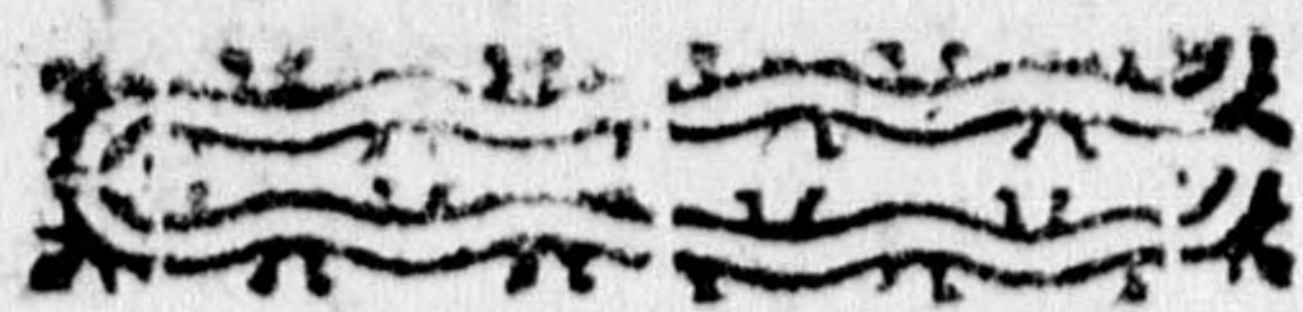

írva: „ A' Muszkák minden most utoljára el-foglalt helyekből egészen ki-üzettettek. A' *Brailával* által ellenben lévő Szigetből, mely a' Duna partyán vagyon, ki-rohanván a' véghetetlen Törökség, a' *Ribástól* ki-szállított 3 Batalion Muszka Gránátérosokat és az ezekkel volt Kozákokat mind öszve aprították, és csak egynek-is pardont nem adtanak; a' Gen. *Ribás* Hajós Sergét pedig, ki *Brailához* nem meszse huzta vala meg magát, és 3 titokban lévő Török Battériát észte nem vévén, háta megett hagyott vala, rész szerint el-merítették, rész-szerint fel égették. — Ha ez a' még bizonytalan hír igaz találna lenni; így ez a' mostani Nagy Vezér (ez az a' ki a' Bánáiban benn volt) szem ügyre kap, és a' mostani véghetetlen nagy Török hadi készület talám békéséget fog a' Muszkának szüle'. — *Frantzia*, *Anglus* és *Pruszszus* Tiszteket mondanak minden Török Sergek mellett lenni.

Frantzia Országból igen sokat írhatnánk; de önként halgatnunk kell némely hirekkel. A' Kenyér egész Európában bőven termett az idén; ezt akarjuk előbb le aratni, hogy legyen Katonáinknak bőven mit egyenek, és hogy a' zenebonások Serge ne tapodja el a' *Frantzia* vetéseket — majd más hireket hallunk az aratás után, kivált ha a' *Portával* való békéség szerentsésen meg léssen — csak alig ha a' *Frantzia* zenebonás *Pert* idegen *Prokatorok* nem foják folytatni.

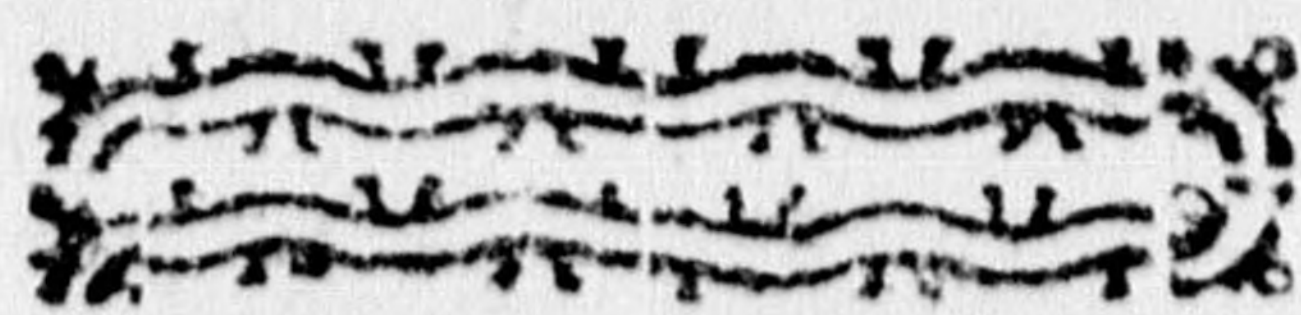
Kolosvárról úgy tudósítatunk; hogy az Ország Rendei, az innepeken lett nyugodalmok után megint bé gyűltenek, és az Ország boldogságát egy Szivel 's Lélekkel munkálódják. — Az Erdélyi Kantzelláriára ki nevezett Magyar Urak közül még edgyik-is hitét le-nem tette, noha azok közül némelyek már Bétsben is meg-fordúltak. Kétség kívül az ő Felsege kegyelmes válaszfára várakoznak.

Pest: 5 Máj. — A' költemény itt-is bővségibe szárnyal; valamint az Urak között Bétsben: de itt is szintügy mint ott, a' jövőndő leg-igazabb Itélő Mester: — Az, a' mit a' nagy u'sorásokon kívül

minden igaz ember szive-szerint ohajtott, az az, a' minden napinak bővsége, itten szemlátomási kezd bé-állani. Valamint a' Gabona tsak nem fele árrára szállott, ez szerint nevededik a' kenyér-is. Tsudállatos, hogy eddig szük vólt a' Gabona rend-kivül való árrán-is, most pedig, hogy a' vetések szépek, olly tellyesek a' piatzok tavallyi Gabonával, mintha éppen az 1790-dik esztendő, nem edgyik lett vólna az igen terméketlen esztendők között. Maga a' természet láttatik a' szegénységért, a' hirtelen gazdagulni kívánókon való bolzszu-állásra elő állottnak lenni: kik lehetetlen, hogy a' rakásra fel-vásárlott Gabonájokon ezereket ne veszessenek. Bár tsak a' Kávék és Nádméznek-is verné-meg már egyszer az első a' földét; hadd óltsódnék már itt Pesten-is valamit a' Kávé; külömben kéntelenitetni fogunk magunkat mind Szlivoritza italra adni. De talám nem-is onnan való ez a' Pesti Kávé és Nadméz, az honnan a' Bétsi: külömben bajos képzelni, hogy itt Pesten 5 krajtzárért adjanak annyi Kávét, a' mennyinél sokkalta többet Bétsben egy Garason adnak; és a' Vendégfogadóban minden étel és ital máig is olly drága, mint tavaly.

Az ez előtt tsak a' Pogányoknál és az Anglusoknál hallatott nyavallyát, a' maga meg-ölést, már Bétsben-is nemelleyek módiba kezdték venni az Olofz Országi más meg öléssel együtt. Egy igen Fő Tisztelendő Urnak Inassa ki-megy a' napokban a' Brigitter Au múlató erdőtskébe, ott magának sült tsirkét és sert kér o'sonyára, azt jó appetitussal el-költvén és ki-fizetvén, kevés pertzentések múlva pistolyát sebéből ki-vevé és föbe lövé magát. — Egy Toskána Ferd. Rgmtbéli Tiszt-is, a' kinek gazdag Attya, kevés rakott adótságát nem akarta ki-fizetni, szobájában parádé ruhájában megölve találtatott. Azután való napon az Alszer Kazarmában egy köz katona maga puskájával löttemeg magát.

Lengyel Ország. A' Státus' alkotványára ügyelő Deputátzió, már Apr. 18 dikán eleibe terjesztete az Ország-Gyűlésének azon 18 Tzikkelyeknek bővebb ki-dolgozását, mellyeket közelébbi Levelünkben közlöttünk vólt. Midőn fel olvastatott volna a' Deputátzió' munkája, a' Tóldaléket akarták belé iktatni némely Tagjai a' Gyűlésnek, hogy a' *polgári hivataloknak nyerésében, mindenkor elsőségek legyen a' Kathelikusoknak, a' Protestánsok felett; de a' Gyűlésnek nagyobb része tsak a' mondó vólt, hogy a' Tollerantziát (Türelmet) terjeszteni kell inkább, mintsem keskenyebb határok közé rekszteni; az említett Tóldalék pedig éppen ellenkezőt eszközlene: azért is egészen ellene szegezte annak magát, 's meg nem engedte, hogy helye lehessen. — A' Deputátzió által ki dolgozott Törvény, nevezetes határozásokat foglal magában, mellyek az Ország Gyűlésében meg állított 18 Tzikkelyekben nem vóltak ki téve; mint p. o. hogy a' *Palatinátusbéli* minden ki szolgáltató Kommisszióhoz 3 személylyeket küldhessenek a Városok magok Tagjaik között; 's ötöt minden felsőbb (*appellationalis*) Törvényszékre, a' millyen hét vagyon mind a' 3 Tartományában a' *Köz-Társaságnak*. — Arra is köteleztetnek a' Városok az említett Törvényben, hogy akarmelley Keresztény Vallású Jövevények fogják magokat jelenteni, a' Polgárok között való bé vétettetés eránti, azoknak kívánságokat ne szegjék, ha egyébaránt a' polgári jusnak nyerésére szükséges tulajdonságokkal birnak. — Az egész Törvény, háromszori közönséges felkiáltás által meg erősített; 's annyira örült annak a' Gyűlés, hogy a' Deputátusok kéz-tsókolásra mentenek egymásután a' Királyhoz, 's úgy köszönték meg bölts intéseit, mellyekkel reá tudta birni a' Rendeket, hogy igazságot tselekednének a' magok *Polgár Társaiknak leg számosabl részével; melly igazságnak gyakorlása új óltalmat eszközlött a' Státusnak, 's új ditsőfféget a' mostani Ország Gyűlésének.**

Hetedik Gergely Pápnak Salamon Magyar Királyhoz iratott Leveléről.

Hogy Hazánkfiái a' Magyar Koronáról némely tekintetekre nézve világosabb értelemben lehessenek, szükségesnek lenni láttatott előttem *Hetedik Gergely Hildebránd* nevezetű hires Pápnak 1074-dikben *Salamon Magyar Királyhoz* irt Levelét itt köznséges-sé tenni, mellyet *Baronius Kárdinál*, és azután *Hardvinus Jészuita* az Ekklesiái dolgokról irt esméretes Nagy Munkáikban nyomtatásban ki-adtak a' szerint, a' mint az a' Romai Vaticana nevű Bibliothecában Kéz-írásban találtatik, az hol-is a' nevezett Szent Atyának öszve szedett Levelének második Könyvének tizenharmadik Levelé szóról szóra Deák nyelven, a' mellyen iratott, ekképen vagyon:

Gregorius Episcopus servus servorum Dei, Salamoni Regi Hungarorum salutem, et Apostolicam benedictionem.

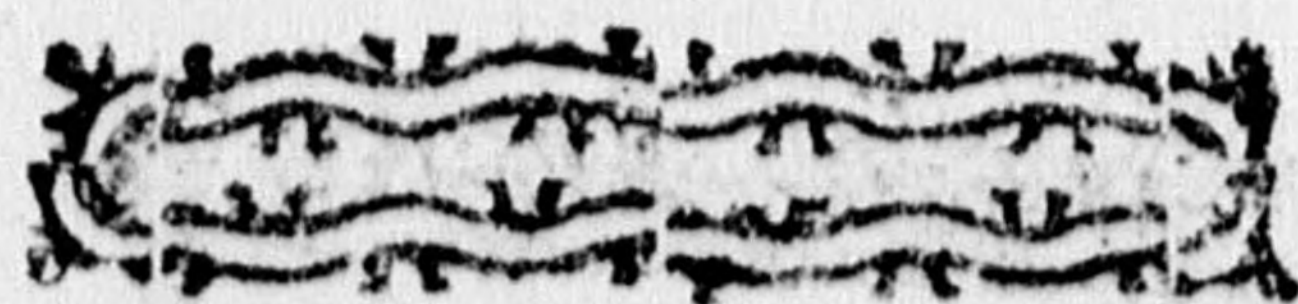
„ Litteræ tuæ ad nos tarde propter moram nun-
 „ tii tui adlatæ sunt: quas quidem multo benignius
 „ manus nostra suscepisset, si tua incauta conditio
 „ non adeo beatum Petrum offendisset. Nam, sicut
 „ a maioribus patriæ tuæ cognoscere potes, regnum
 „ Hungariæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ proprium est,
 „ a rege Stephano olim beato Petro cum omni jure
 „ et potestate sua oblatum et devote traditum. Præ-
 „ terea Henricus piæ memoriæ Imperator ad ho-
 „ norem Sancti Petri Regnum illud expugnans, vi-
 „ cto rege, et facta victoria, ad corpus beati Pe-
 „ tri *Lanceam*, *Coronamque* transmisit, et pro glo-
 „ ria triumphii sui, illuc regni direxit insignia, quo
 „ principatum dignitatis ejus attinere cognovit. Quæ
 „ cum ita sint, tu tamen in ceteris quoque a regia
 „ virtute et moribus longe discedens, jus et hono-
 „ rem Sancti Petri, quantum ad te, imminuisti et
 „ alienasti, dum eius regnum a rege Teutonicum in
 „ beneficium, sicut audivimus, suscepisti. Quod si
 „ verum

„ verum est , qualiter gratiam beati Petri , aut no-
 „ stram benevolentiam sperare debeas , tu ipse , si
 „ iustitiam vis attendere , non ignoras : videlicet te
 „ non aliter eam habiturum , nec sine Apostolica
 „ animadversione diu regnaturum , nisi sceptrum re-
 „ gni quod tenes , correcto errore tuo , Apostolicæ,
 „ non regiæ , majestatis beneficium recognoscas . Neque
 „ enim nos timore , vel amore , aut aliqua persona-
 „ li acceptione , quantum Deo adjuvante poterimus ,
 „ debitum honorem eius , cuius servi sumus , irrequi-
 „ situm relinquemus . Verum si hæc emendare , et
 „ vitam tuam , ut regem decet , instituere , et Deo
 „ miserante adornare volueris ; procul dubio dile-
 „ ctionem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ , sicut matris
 „ dilectus filius , et nostram in Christo amicitiam ple-
 „ ne habere poteris . Data Romæ , V . Kalendas
 „ Novembris , indictione decimatertia . “

Ebben a' Levélben *Gergely* Pápa , a' mint ész-
 re-vehetjük , hathatós kemény igékkel dorgállya ,
 sőt egyszersmind fenyegeti-is *Salamon* Magyar Ki-
 rályt , hogy minekutánna *Geisától Béla* Királyunk
 Fiától az Országból ki veretett vólna , miért folya-
 modott *Henrikhez* Német Ország Királyához olly
 formán segedelemért , hogy még az Országot-is adó-
 fizetés alá ajánlaná , ha őtet Királyi Székébe ismét
 vissza-állitaná , és abban meg-erősitené ; holott ő
 hozzá kellett vólna az efféle segedelemért folya-
 modni ,

— — — — — Ez Leve-
 lében a' Szentséges Atya a' maga dorgálodzó , és
 fenyegető beszédének meg-erősítésére az egyéb oko-
 kon kívül *Péter* Magyar Királynak példáját hozza-
 elől , hogy midőn az előtt hasonlólú őtet-is a' Ma-
 gyarok Országjokból ki-űzték , és helyette Abát
 választották vólna magok Királyának , azt a' Ro-
 mai Szent Széknek kell méltán tulajdonítani , hogy
Péter Király ismét ujjolag Királlyá lehetett ; mert
 ugyan-is

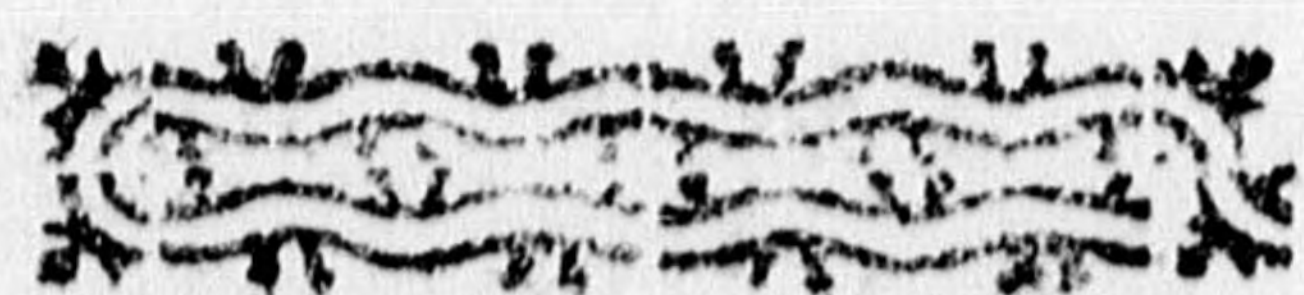

ugyan-is midőn *Harmadik Henrik* Tsászár *Horman-nus Contractus*nak számlálása szerént 1044-dikben Magyar Országot *Péter* Magyar Királynak hűségére fegyverrel meg-hódoltatta, azt, *Szent Péter* Apostol-nak tiszteletét maga előtt tartván, abbéli buzgóságából tselekedte, mellynek bővebb meg-bizonyítására a' Koronát, és a' Lántsát magával Romába el-vitte, és az Orzágnak ezen tzimereit *Szent Péter* lábainál annak Templomában le-tette —

Láttjuk azért *Hildebránd* Pápának a' fellyebb elől-adott Leveléből, hogy a' Magyarok Koronája, mellyel *Szent István* meg-koronáztatott volt, *Péter* Király idejében a' Lántsával edgyütt Romába örökül el-vitetett, és Királyainknak a' Királyi méltóság felett egymás ellen való fok rendbéli törekedések 's pártoskodások alatt ott szoros őrizetben tartatott, hogy annál fogva inkább lehetne a' Szent Széknek vagy edgyik, vagy másik Félnek viszszałzkodását zabolán tartani: és vallyon *Hildebránd*' Politicája szerint mind ez ideiglen-is nem tartatik e' még ottan?

Ha azért ezek az Igék szerént Hazánk a' maga első Koronájától ekképpen meg fosztatott, az a' nehézség adja itt elől magát, hogy *Szent István*, *Péter*, és *Aba* Királyok után a' következett Királyok minémü Koronával Koronáztathattak-meg mind ad-dig, mig nem ez a' mostani másodszori Koronánk kezünkbe került volna? mind külső, 's mind Hazánkbeli *Historicus*oknak e' dolog aránt való mély-séges halgatások után mit tudunk annál egyebet mondani, hanem hogy azon idő-közben volt Királyaink vagy *Első Károly*, vagy ugyan *Első Wladislaus* Magyar Királyoknak példájok szerént koronáztattak-meg, kik közzül az elsőről azt olvassuk, hogy *Nyoltzadik Bonifacius* Pápának parantsolatjából *Gergely* nevü *Esztergomi Érsek* által rendes Királyságra Korona nélkül-is fel-kenettetett, a' má-

sikről-

fikről-is közönségesen nyilván tudjuk, hogy *Ersé-
beth* Királynénál lévén az Országnek akkori Koro-
nája, Székes-Fejérvárott le-vették Szent Istvánnak
az Oltáron álló faragott képének fejéről a' Koro-
nát, és azzal koronázták meg a' mi Magyaraink em-
litett Első Lengyel *László* Királyunkat.

Minthogy a' minapában a' Magyar Koronáról
írott egy árkusni második Elmélkedesemben ellene-
mondhatatlanúl meg-mutattam, hogy nem ezen mi
mostani Koronánkál koronáztatott légyen-meg Szt.
István Királyunk ezen fő okokra nézve leg inkább,
hogy *Dukás Mihály* Görög Tsászárnak, és ennek
édes Fiának *Iffjú Constantinus Porphyrogenitus* Im-
perátornak, nem külömben *Első Geisa* Magyar Ki-
rálynak képei szemléltetnek azon, és nevei olvas-
tatnak rajta, annakokáért azt kellene már itt né-
künk világossan meg-mutatni, hogy ez a' Görög
Országi műhelyben készítettett mi Koronánk a' Nap-
keleti Birodalomból minémü úton és módon kerül-
hetett hát a' mi Kezünkbe? de minthogy ezen do-
logról sem a' Byzantinus Görög Iróknál, sem más
idegen Országi, vagy Hazánkbeli Historicusoknál
csak egy szóval fints sohol semmi emlékezet, azért
illyetén homályos dologban nem külömben, hanem
csak a' mint a' setétben szoktunk tselekedni, tsu-
pán csak lassanként tapogatódva találkozhatunk va-
lamire. Részemről én azt mondanám: hogy minek
utánna *Dukás Mihály* Tsászár *Nicephorus Botania-
test* Fejedelmi méltóságából erőszakosképpen le-vet-
keztette volna, olztán Éfesusi Érsekkorában *Baro-
nius* Kárdinálnak hiteles tudósítása szerint Olasz Or-
szágba által ment, és *Hetedik Gergely* Pápa előtt
esedezett, hogy ötöt állítsa viszta elébbeni Tsászá-
ri Székébe. Kapott ez jó alkalmatosságon *Gergely*
Pápa, és az ő nyóltzadik Könyvének harmadik Le-
vele szerint mind a' világi, mind a' papi renden
valókat hathatós igékkel serkentgette, siessenek a'
szerentsétlenül járt *Dukásnak* fegyverrel lejendő vé-
delmezésére, reménylvén azt, hogy majd annál fog-
va szintén ugy a' Napkeleti Birodalomra-is hatalmát

ki-terjesztheti, a' mint már minden Napnyugoti Királyokat és Fejedelmeket magához tartozó engedelmeiségre meghódított volt, azért a' Szentséges Atya fegyverben öltözteti nevezetesen *Robertus Guiscárd Northmannust*, Apuliának, és Siciliának Fejedelmét, ki Hadi Fő Vezérül rendeltetvén roppant Táborával küldetik a' Görög Birodalom ellen, és majd *Alexius Comnénust* akkori Görög Imperátort 1087-ben oly szörnyen megverte, és a' mint *Anna Comnena* is írja *Alexiáfsának* negyedik Könyvében, táborát fel dulta 's prédálta, magát is sebben ejtvén mindenütt nyomban üzte 's kergette el annyira, hogy szintén már könnyű lett volna *Dukást* *Constantzinápolyba* bevinni, és *Tsászári Székibe* újra beültetni, hanemha *Gergely* Pápa kényszerített volna *Guiscárdot* győzedelmeskedő táborával együtt *Roma Városának* oltalmazására visszahívni, a' mellyet *Negyedik Henrik* Tsászár azonban ostrommal környül vett, hogy *Roma Városán*, kivált a' *Szent Atyán* bolcszúját példás képpen tölthesse.

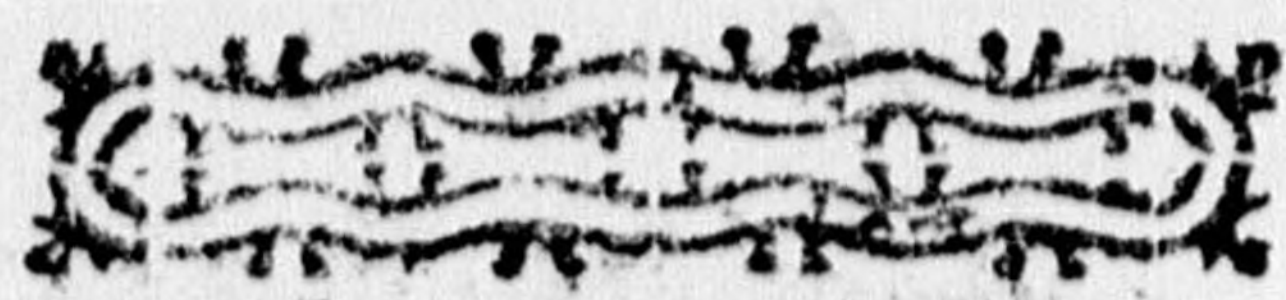
Igy lévén a' dolog, vallyon nem lehetneé méltán így gondolkodnunk, hogy *Dukás Mihály* az akkori időknek forgása szerint a' maga *Tsászári Koronáját* engedelmeiségének megbizonyítására *Gergely* Pápának által adta, vagy pedig a' győzedelmeskedő *Guiscárd* táborának kezébe akadván győzedelmének jeléül a' *Szent Péter Templomába* bevitte a' szerint, a' mint fellyebb említünk, hogy *Harmadik Henrik* tselekedett volt nem régiben, midőn *Péter* Királyt *Királyi Székibe* beültette, a' *Magyar Koronát* *Romába* a' *Szent Helyre* győzedelmének állandó zálogául elvitte.

De *Romából*, az itten ismét a' Kérdés, mi módon költöztethetett által a' mi második Koronánk a' *Magyar Hazába*? mint-hogy *Hetedik Gergely* minden *Historicusoknak* meg-edgyezések szerint mind előtte, mind utánna élt Pápáknál legbátrabb szívű, legbuzgóbb, és leg hatalmasabb Atya lévén, a' szerint már *Első Geisa* Királyt is a' maga engedelmes

delmefségére egészfzen meg - nyerte ugyan, 'a' mint ez az egymás közt való Levelezésekből meg - tetzik, a' mellyek *Baroniusnál* és *Hardvinusnál* olvastatnak, de azt el-nem nyerhette, mert a' Koronának Romába lett vitele előtt négy elztendővel meghólt, azért inkább lehet gondolni, hogy Szent *Lászlónak* küldötte legyen azon Birtokába lévő Koronát *Gergely* Pápa annak nyilván meg - mutatott buzgóságáért, mellyel mind a' Romai Anyaszentegyház aránt, mind pedig a' Szentséges Atyának izemélye aránt példásan viseltetett, a' mint *Gergelynek* ahhoz küldött Levelei, és egyéb Historiák is bizonyítják, nevezetesen annyira buzgott *Negyedik Henrik* Tsászár ellen, a' Szent *Péter* Székinek ellensége ellen, a' ki Róma Városára fegyveres néppel rohant vólt, hogy az abban Uralkodót mind Szent Hivataljától, mind Szent *Péterről* réá-szállott ősi örökségetől meg - foszsa, hogy *Gergely* Pápának ügyét annak még halála után is rajta végben vitt méltatlanságáért kivánta meg - boszszúllani, mert midőn *Nemetum* Városában *Henrik* ellen a' Catholicusok közönséges 'Sinatot tartottanak vólna, Szent *László* is oda küldött Követtyei által *Bertholdus* *Constantiensis* tudósítása szerint Husz-ezer fegyveres Magyar Lovas Katonákból álló Sereget ajánlott, hogy a' Szent Szék ellen törekedő *Henriknek* zenebonáskodása annál könnyebben le-tsillapittathatnék.

De ellenbe azomban vallyon nem érdemli é meg az-is méltán a' mi figyelmetésfégünket, ha némelly Tudósoknak vélekedések szerént így okoskodnánk: Minthogy Ellő *Geisa* Királyunk Képe nevével eddgyütt Koronánkat ékesíti, azt *Dukás* Mihály Geisának számára készithette, és ugyan nékie is küldhette, ugy mint a' ki *Geisához* Követekeket küldött ajándékokkal a' vele kötött szövetségnek és barátságának meg-erősítésére, mellyen Salamon felettébb meg-háborodott. Ez miatt mikor *Lászlóval* az Öttlével készülnének a' Salamon ellen való ütközetre, 's tanátskoznának arról, mi módón kezdenék a' viadalt a' Vátzi erdő környékén, *László* álmat láta, és megbeszél-

beszélte a' Battyának, hogy látott volna edgy An-
gyalt, ki *arany Koronát* tett-fel a' *Geisa* fejébe, mell-
yet az halván nagyon meg-örüle, 's néki bizako-
dott. Meg-is verte ekkor Salamont, és a' diada-
lom után a' mint *Túrótzi*, és több előtte 's utánna
élt Magyar Historicusok írják, nem sokára Székes-
Fejérvárott meg-is koronázzák. Hátha az akkori tu-
datlan vak világban élt, 's akár mit-is könnyen
el-hivő embereknek szokások serént amaz áhítatos
László buzgóságától indittatván az álmodtak a' Nép-
nek bátorítására gondolta, és már akkor ott-is volt
a' Görög Császártól küldött Korona: és így mikor
ezután *Geisa* ezen álmodozott Koronával meg-koro-
náztatott, az álom-is osztán ekképpén egészen
bé-tellyesedett: ez pedig igen nagyot tett ezen tör-
vényes Királyok ellen pártoskodó két atyafiaknak
auctoritásának, 's fő méltóságának meg-erősítésére.
Nyilván való dolog ez is, hogy *Dukás* még Császár-
korában Hetetedik *Gergelylyel* jó barátságban élt, a'
mint ezen Pápának *Mihály* Imperátorhoz irt tizen-
nyoltzadik Leveléből az első Könyvben meg-tetűzik,
és így hogy *Geisa* magát egészen a' Pápa hatalma
alá ajántotta *Gergelynek* világos Leveli szerént, *Du-
kás*-is nyilván arra nézve kívánt annak pártjára álla-
ni el-annyira, a' mint fellyebb-is emliténk, hogy
ajándékokat küldvén Követtyei által *Geisával* barátsá-
gosonöszve-szövetkezett; nem pedig *Salamonnal*, mint
a' ki *Henriknek* a' Pápa elleniségének *Clienze* volt, mel-
lyen igen meg háborodván *Salamon*, meg-békélhetet-
lenül háborgott a' két öttseivel, sőt ez októl indit-
tatván még a' Görög Birodalom ellen-is nagyon tö-
rekedett.

A' mint az előtt való Elmélkedésimben-is jelen-
tettem, ez a' mi Koronánk eleinten, a' mint alkot-
ványából ki-tetűzik a' Görög Imperatoroknak Koro-
nájok szerént, mellyet *Anna Comnena* Alexiásának
harmadik Könyvében le-ir csak ki-nyilt és tetétlen
Korona lehetett, azt azután valamelly tanult tudós
Római mesterek tinosan tetővel gömbölyegen bé fe-
dezték, és rajta által két fél abrontos formájú
pléhe-

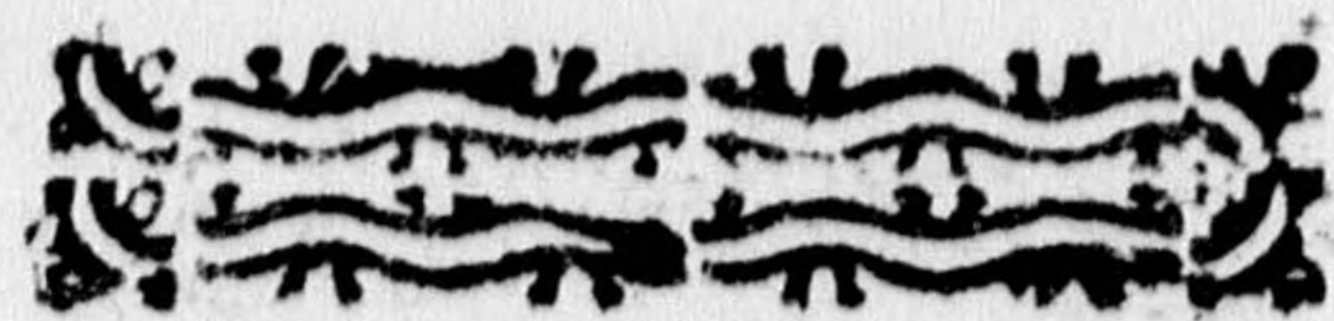

pléheket keresztül vonván, az Apostoloknak képeit forban azokra helyheztették, és Deák neveiket Gothufoktól vett Deák betükkel reá-irták. Ha már a *Diplomatica Tudományhoz* jól-értő valamelly Tudósoknak az a' szerentéjek lehetne, hogy azon Gothufoktól, és Longobárdusoktól költsönözött Deák betüket szoros vizsgálóra vehetnék, nem kétlem, hogy ki ne tapogathatnák avagy t'ak a' betüknek formájiról, azoknak vonásiról, 's ductusiról, mellyik századra, 's annak-is mellyik szakaszszára lehetne) annak t'finálmányát meg-határozni; reménylem, hogy eddig elől-számlált vélekedésimben nehezen tsalattatnám-meg. A' ki pedig ezeknél világosabban többet tud, ám szóljon hozzá, és írjon, de nem faragatlan pennával, mert az a' mi tudós Hazánkfiához nem illik. Debreczenben Böjt más Havának 13 dik Napján 1791-dik Esztendőben.

Margita 29. Apr. — „Kedves Magyar Kurir!
— „Egy néma Fiúról olvasuk egy Historicusnak Irásaiban, hogy midön az Attyát meg-akartak vólna ölni: meg-szóllalt, és ezt mondotta: Ne bánts d az Atyámat, vagy: meg ne öld a' Királyt. De szóllott é többet, vagy beszéllett é azután-is sok ideig, egész életében az a' néma Fiú, arról halgat az a' Historiát Iró. A' Liptsai Tudósoknak 1706. Esztendőről Világ eleibe botsátott Irásokban is az 336 dik lapon vagyon emlékezet egy mintegy 24 esztendős paraszt Ifjúról, a' ki születésétől fogva néma vólt, mintegy 24 esztendős korában pedig meg-szóllalt, és jóllehet a' szót tördelve beszélni kezdett. De a' mint ugyan azok a' Tudósok meg-jegyzették felölle, az ő némaságának oka a' sikettség vólt, mely miatt jóllehet lett vólna tehetsége a' szóllásra, beszélteni meg nem tanulhatott. Melly onnan tettzett-meg, hogy midön ez az említett Ifjú egy nagy ropant Városban, mellyben egy bizonyos napon sok harangokkal keményen harangoznak vala, menne az uttzán: mihelyt a' harangoknak az ő füleibe béhatott éles hangja, az ő bal fülét meg-fokasztotta, abból valami viz forma nedvesség fojt-ki: min-gyárt

gyárt hallott, és azután három, négy hónap múlva, a' mint addig a' dolgoknak neveit ki-tapogathatta, és a' szóllásnak mesterségét megtanulhatta, beszélni-is kezdett. En pedig olyan némának megszóllalásával kedveskedem a' Magyar Kurirnak, és az által, ha tettzik, annak érdemes Olvasóinak; a' kit némaságában is hallani, a' közönséges beszédet-is meg-érteni mindnyájan tapasztaltunk, de legkisebb hangot-is bótsátani soha sem hallottunk; hanem mikor felettébb jó kedve vólt, akkor egyszer málszor, de igen ritkán igen idétlen és majd a' ló-röhögéséhez hasonló hangot tekert ki belőlle a' nevetés. Az Ifjú, a' kinek nyelvének kötele meg-óldoztatott 18 esztendő, közép természetű, tiszta ábrázatú, tzinábor, vagy madár húsú, és némaságában pirosotska és elég egészséges vólt; szerette a' tsinos-ságot, Deákoson megnyirt haját, abban görbe fősüt, nyakában fekete nyakravalót viselt. Mellyre nézve mikor annak ideje vólt nap számra járt, és valamit így keresett, azt mind feje ruhára, gubára, kalapra, lájblira, nadrágra, tsizmára foddította, minthogy azzal, a' mit vagy jó akaratból, vagy rajta való szánakozásból adtak néki, igen meg-érte. Az Attyát hívták *Bagdány Sándornak*. Mi az Ifjat néma korában *Jánosnak* hívtuk; minek-utánna pedig meg-nyílt az ő szája, maga belzéli, hogy őtet nem *Jánosnak* hanem *Sándornak* hívják, az Öttse vólt *János*, a' ki szinte olyan néma vólt mint ő, de már az meghólt. Lett az ő nyelve kötelének meg-óldoztatása Ts. Ns Bihar Vármegyében fekvő Fekete-Keres nevű Helységben, a' hova, valami tsint tévén Margitán a' múlt Szüretkor, húzta vólt el magát a' büntetésről való féltében. De ki által és mi módon gyógyult-meg, arról egyebet nem mond, hanem ezt; hogy az, a' ki őtet meg-gyógyította kék ruhában járó Magyar ember vólt, a' kit ő meg-gyógyulása után egytznél többször nem-is látott. Mikor az őtet gyógyította, három egész nap magán kívül vólt, és mi esett rajta az alatt az idő alatt, ő abban semmit sem tud.

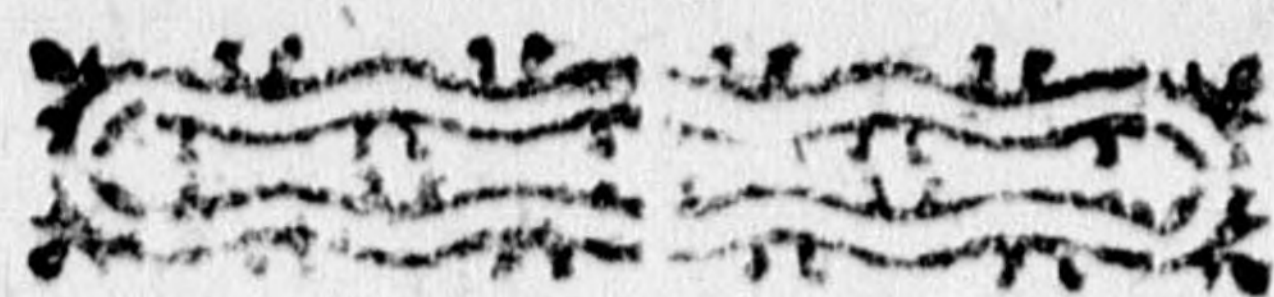
Elég az, hogy ő a' kit kitsinységétől fogva valóságos némának láttunk, tartottunk, esmértünk és tapasztaltunk, vissza jött mi hozzánk ezen folyó 1791-dik Esztendőben Böjtmás Havának elein szolván és beszélvén. Beszéli pedig Magyarúl tisztán, csak hogy a' szava mint az el-rekedt embernek siket, nem hangos, mindazáltal hallani és érteni lehet. Miólta a' szája megnyilt, a' mint maga mondja, magunk-is tapasztaljuk, nem olyan erőss, piross, és egészséges, mint a' mitsodás vólt néma korában, kiváltképpen pedig a' mejjét fájlallya.

Nagy kár hogy ez Orvos ki nem jelentette Lakásának helyét, 's Nevét el-rejtette.
Várjuk-el: mert talám akar még próbálni
Többeken-is, és ugy akar elő álni.
Nem kisebb mesterség némát szóllaltatni:
Mint a' szegény vakot látásra juttatni.
Ha hát *Réz Josef* Ur példáját meg-hallya
Ez Orvos-is; Nevét reményilem meg-vallya.
Igy a' mint kezdetek a' vakok örülni:
A' Némák-is fognak örömbe merülni.

Tudósítások.

Patzkó Ferentz' Polonyi Könyv-város és Könyv-nyomtató szándékozik ama híres és Nevezetes Vitézlő *Gróf Csábrági Kohári István*, néhai Magyar Országí Feld-marechal', és Ország bíró' *Munkátsi fogságában szerzett verseinek Gyűjteményit* ki-nyomtatni; melly tzellyának véghez vitelében szorgalmatos fáradságát hogy sikeretlen ne helyheztesse, jelen-ti, hogy kik ezen könyvet magoknak meg szerzeni szándékoznak, ámbár itt Polonyban, ámbár Pesthen lévő Bóltjában, Titt. Neveket, és a' vevendő Exemplároknak számát nála előre fel jegyeztetni ne terheltettnének: melly jegyzés szerint, a' munkának véghez vitele után leg-lehetségesebb áron minden okvetetlenül kezekhez veszik. Hogy a' versek' folyamata

matja

matja meg-ne változtassék, de az Originális szerint meg tartassék, *in 4to* fog nyomtattatni. A' szerzőnek munkája maga magát ajánlja mind ritkasága, mind gyönyörűsége miatt, mellyet a' Könyvnyomtató szorgalmatossága és betűinek Tsinofsága még nagyobbban ékesít; remélvén, hogy a' Haza-fiak-is e' jó szándékot hasonló képpen meg-jutalmazni nem sajnállyák.

El veszett Bankó-czédulák. — *Báts Vármegyében*, mint egy 2 hónapokkal ez előtt, *Apáthi* nevű Helységben, egy bizonyos Ts. Királyi Szolgálatban lévő Urnak a' 'Seb Könyvéből, a' mellyben 6000 forintokat érő Bankó-tzédulák valának, 3200 forintok el vesztenek, vagy ellopattanak. 2000 forintokról fel vagynak a' Czédula számjai jegyeztetve. t. i. Az edgyik ezeres Czédulának alól lévő száma 1007; a' másik ezernek pedig 3698. Annak okáért kérettetik a' Nemes Magyar Publikum is, főképpen pedig minden Caisáknál lévő Urak, hogy ha ollyas Bankó tzédulák nállok meg fordulnának, attól, a' kinek kezéből veszik, jól meg-tudakozzák kitől vette, hogy továbbra nyomasodhassék a' dolog. Ha a' vétkes személy ki-tudódik, a' károsított Ur maga arra kötelezi magát, hogy 100 arannyal jutalmaztatja ennek szolgálatját. A' Tudósítást pedig kelletik küldeni a' Báts Vgyében lévő Adminisztratiohoz.

Jobbitás. — A' minapi Kurirban, a' 488 lapon, a' Magyar Koronáról tett elmélkedésben, im ez elő-forduló rendből: *Tibi soli Regnantium*, ki-maradott ez a' szó *Rex*, mellyet az Erd. Olvasók ne terheltefsenek így jobbitani: *Tibi soli Rex regnantium*.

Költ Bétsben Májusnak 10-dik napján 1791.